

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

247648

รำลึกใจ : การบริการแก่นาฏศิลป์ไทยที่บ้านอีสาน

นางสาวฉิมพัตถา สุวรรณคุ้มเกียรติ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์
คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2553
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

RAM - DEED - HAI : THE ANALYZE OF THAI ISAN FOLK DANCE

Miss Chinchutha Suwankhamphira

**A Thesis Submitted in Parttial Fuifillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Thai Dance**

Department of Dance

Faculty of Fine and Applied Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2010

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

รำลึกใจ : การวิเคราะห์นาฏศิลป์ไทยพื้นบ้านอีสาน

โดย

นางสาวจิณห์จุฑา สุวรรณกัมภีระ

สาขาวิชา

นาฏศิลป์ไทย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์มาลินี อาชายุทธการ

คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

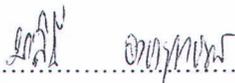

..... คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุกกรณ์ ดิษฐพันธุ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์มาลินี อาชายุทธการ)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(อาจารย์สถาพร สนทอง)

##5286601035 : MAJOR THAI DANCE

KEYWORDS : RAM - DEED - HAI : THE ANALYZE OF THAI ISAN FOLK DANCE.

CHINCHUTHA SUWANKHAMPHIRA : RAM- DEED- HAI : THE ANALYZE OF THAI ISAN FOLK DANCE.

ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR MALINEE ACHAYUTTHAKHAN, 183 pp.

247648

The objective of the research is to study the background, the development and to analyze the essence of Ram Deed Hai. The methods used include studying from books and documents, interviewing and self-dance practicing.

It was found that the musical band culture in the North Isan influenced by Laos is the combination between the musical instruments made by folk wisdom and the popular traditional music as nowadays we call *Pong Lang* band. Ram Deed Hai first appeared in 1985. Afterwards, it has been changed from using a male jar player to a female jar player. Niya (Cherdchu) Rangsen, a second year high level student of Kalasin College of Dramatic Arts at that time, invented the performance of Ram Deed Hai in order to attract the audience. Two institutes that sent the performance in the event promoting Isan culture (held by the Tourism Authority of Thailand) were Roi-Et College of Dramatic Arts and Kalasin College of Dramatic Arts. As all performers were females, this outstanding piece was then widely appreciated.

Later, the musical instruments have been developed to include the acoustic lute and the bass lute which produced the fine melody. The role of the jar's sound then was reduced so the jar players didn't need to stick their posture to the melody production. This made Nang Hai (female jar player) can move freely in many postures and made the show more interesting. *Nang Hai* became the leading role of the band from then on.

The essence of Ram Deed Hai is the dance with non-regulation of dramatic elements but maintaining the main dramatic structure. The performers have to focus on the hip movement based on Thai classical dance and Thai Isan folk dance. They also have to understand the rhythm and the musical structure as well as invent the improvisational movement according to other elements. The performers should produce the creativity and the identity in their postures such as *Jeeb* alternating with *Tangwong*, beckoning or sprinkling fingers, crossing hands playing jars and lifting jars in many postures. For legs and feet movement, it includes lowering the knees, dragging the feet, lowering and stretching the legs while kicking the feet in accordance with the hip and head movement, releasing the weight to the legs to stably support the postures of leaning back, slanting and twisting the body. The performers can change their posture and reduce pains and aches during the change of rhythm by moving thoroughly the stage such as walking up and down, walking around the jars, dancing with the musicians (*Nai Kro* and *Mo Kan*) who are flirting with them, and dancing accompanied by *Pong Lang*, Isan folk band. For the costume, they use traditional materials. The jars are mostly decorated with the fabrics similarly to the flowers or painted into many coloring designs.

The structure of Ram Deed Hai became the essence for the choreographer to further create the performance of Ram Deed Hai in Thai Isan folk dance and various Thai contemporary dance styles in the present.

Department : Dance Student's Signature *วิมลรัตน์ อรุณรัตน์*

Field of Study : Thai Dance Advisor's Signature *Malinee Achayutthakhan*

Academic Year : 2010

##5286601035 : MAJOR THAI DANCE

KEYWORDS : RAM - DEED - HAI : THE ANALYZE OF THAI ISAN FOLK DANCE.

CHINCHUTHA SUWANKHAMPHIRA : RAM- DEED- HAI : THE ANALYZE OF THAI ISAN FOLK DANCE.

ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR MALINEE ACHAYUTTHAKHAN, 183 pp.

247648

The objective of the research is to study the background, the development and to analyze the essence of Ram Deed Hai. The methods used include studying from books and documents, interviewing and self-dance practicing.

It was found that the musical band culture in the North Isan influenced by Laos is the combination between the musical instruments made by folk wisdom and the popular traditional music as nowadays we call *Pong Lang* band. Ram Deed Hai first appeared in 1985. Afterwards, it has been changed from using a male jar player to a female jar player. Niya (Cherdchu) Rangsen, a second year high level student of Kalasin College of Dramatic Arts at that time, invented the performance of Ram Deed Hai in order to attract the audience. Two institutes that sent the performance in the event promoting Isan culture (held by the Tourism Authority of Thailand) were Roi-Et College of Dramatic Arts and Kalasin College of Dramatic Arts. As all performers were females, this outstanding piece was then widely appreciated.

Later, the musical instruments have been developed to include the acoustic lute and the bass lute which produced the fine melody. The role of the jar's sound then was reduced so the jar players didn't need to stick their posture to the melody production. This made Nang Hai (female jar player) can move freely in many postures and made the show more interesting. *Nang Hai* became the leading role of the band from then on.

The essence of Ram Deed Hai is the dance with non-regulation of dramatic elements but maintaining the main dramatic structure. The performers have to focus on the hip movement based on Thai classical dance and Thai Isan folk dance. They also have to understand the rhythm and the musical structure as well as invent the improvisational movement according to other elements. The performers should produce the creativity and the identity in their postures such as *Jeeb* alternating with *Tangwong*, beckoning or sprinkling fingers, crossing hands playing jars and lifting jars in many postures. For legs and feet movement, it includes lowering the knees, dragging the feet, lowering and stretching the legs while kicking the feet in accordance with the hip and head movement, releasing the weight to the legs to stably support the postures of leaning back, slanting and twisting the body. The performers can change their posture and reduce pains and aches during the change of rhythm by moving thoroughly the stage such as walking up and down, walking around the jars, dancing with the musicians (*Nai Kro* and *Mo Kan*) who are flirting with them, and dancing accompanied by *Pong Lang*, Isan folk band. For the costume, they use traditional materials. The jars are mostly decorated with the fabrics similarly to the flowers or painted into many coloring designs.

The structure of Ram Deed Hai became the essence for the choreographer to further create the performance of Ram Deed Hai in Thai Isan folk dance and various Thai contemporary dance styles in the present.

Department : Dance

Student's Signature.....*นิยาม รังเสน*.....

Field of Study : Thai Dance

Advisor's Signature.....*Malinee Achayutthakhan*.....

Academic Year : 2010

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ รัตติไธ : การวิเคราะห์นาฏศิลป์ไทยพื้นบ้านอีสาน ได้รับความกรุณาจาก นางนิตยา เชิดชู(รังเสนา) ที่ให้และความรู้ในเรื่องของการรัตติไธ และประวัติความเป็นมาของ นางไธ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ คณาจารย์ภาควิชานาฏศิลป์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ที่ได้ชักชวนให้ผู้วิจัยได้เข้าใจวิธีการสร้างความคิดและเข้าใจถึงบทบาทและความสำคัญของนักวิชาการทางนาฏศิลป์

คณาจารย์วิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา ที่ได้บ่มเพาะผู้วิจัยให้สำนึกรักและห่วงใยใน ภูมิปัญญาท้องถิ่น

คณาจารย์วิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์ ที่ให้ข้อมูลและความช่วยเหลือแนะนำแหล่งศึกษา ข้อมูล และให้ความอนุเคราะห์ในการสืบค้นข้อมูลมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี อาจารย์สถาพร สันทอง อาจารย์ ดร.วิษุตา วุฑฒิตย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์มาลินี อาชายุทธการ ที่ให้คำแนะนำในการทำ วิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาที่ให้การสนับสนุนในการศึกษามาโดยตลอด และขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ ทุกคนที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการศึกษาจนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีตลอดมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
1.3 ขอบเขตการวิจัย.....	3
1.4 วิธีดำเนินการวิจัย.....	3
1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในวิจัย.....	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2 ประวัติการรำดีดไห.....	8
2.1 ความเป็นมาของไห.....	8
2.1.1 การนำไหมาเป็นเครื่องดนตรี.....	10
2.1.2 การนำไหมาใช้ในวงโปงลาง.....	12
2.2 ความเป็นมาของต้นแบบการรำดีดไห.....	15
2.2.1 การรำดีดไหแบบมีเสียง.....	16
2.2.2 การรำดีดไหแบบไม่มีเสียง.....	16
2.2.2.1 การรำดีดไหที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นใหม่ในรูปแบบนาฏศิลป์ไทย พื้นบ้านอีสาน.....	17
2.2.2.2 การรำดีดไหที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นใหม่ในรูปแบบนาฏศิลป์ ไทยร่วมสมัย.....	21

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย..... 24
3.1	รูปแบบการวิจัย..... 24
3.2	แผนการดำเนินการวิจัย..... 25
3.3	แหล่งข้อมูล..... 25
3.4	การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 26
3.4.1	การค้นคว้าเอกสาร..... 26
3.4.2	เอกสารตำราทางวิชาการ..... 26
3.4.3	งานวิจัยและวิทยานิพนธ์..... 27
3.4.4	การสังเกตการณ์..... 29
3.4.5	การฝึกปฏิบัติทำท่า..... 29
3.4.6	การบันทึกภาพ..... 29
3.4.7	การสัมภาษณ์..... 29
3.4.8	คำถามในการสัมภาษณ์..... 30
3.4.9	ข้อมูลจากการสัมภาษณ์..... 31
3.5	การตรวจสอบข้อมูล..... 31
3.6	วิเคราะห์ข้อมูล..... 32
3.7	เสนอผลการวิจัย..... 33
3.8	สรุป..... 35
4	การวิเคราะห์รำดีดไทนาฏศิลป์ไทยพื้นบ้าน..... 36
4.1	การวิเคราะห์องค์ประกอบการรำดีดไท..... 36
4.1.1	ผู้แสดง..... 36
4.1.2	การแต่งกาย..... 41
4.1.3	เพลงที่ใช้บรรเลง..... 43
4.1.4	ระยะเวลาที่ใช้ในการแสดง..... 41
4.1.5	โอกาสที่แสดง..... 47
4.1.6	อุปกรณ์..... 47
4.2	การวิเคราะห์ลักษณะท่าทางการรำดีดไท และการใช้พื้นที่บนเวที..... 52
4.2.1	ช่วงแรกการรำดีดไทแบบมีเสียง..... 53
4.2.2	ช่วงที่ 2 การรำดีดไทแบบไม่มีเสียง..... 53

บทที่	หน้า
4.2.3 ข้อมูลแสดงลักษณะการรำดีดไห 3 รูปแบบ.....	57
4.2.4 ข้อมูลแสดงองค์ประกอบในการแสดงของการรำดีดไห 3 รูปแบบ..	59
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และเสนอแนะ.....	62
รายการอ้างอิง.....	66
ภาคผนวก.....	69
ภาคผนวก ก	70
ภาคผนวก ข	82
ภาคผนวก ค	111
ภาคผนวก ง	118
ภาคผนวก จ	123
ภาคผนวก ฉ	135
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	183